

Hoe en wanneer zet je instrumenten in als raadslid?

mr.dr. Avelien Haan

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

**Klaar
voor
4 jaar**

Workshop instrumenten raadslid

- Waar & waartoe heb ik instrumenten?
- Welke instrumenten heb je als raadslid?
 - Instrumenten om kaders te stellen
 - Instrumenten om te controleren
- Hoe zet je ze effectief in?
 - Timing & zwaarte van instrumenten
 - Raadslid 4 in 1 – hoe bereik je je doel?

Waar & waartoe?

- Je wordt raadslid omdat je iets wil bereiken binnen jouw gemeente
- De inhoud – die kies je zelf (en met je fractie)
- De manier waarop – wordt bepaald door:
 - De Grondwet en de Gemeentewet
 - Het Reglement van Orde van jouw raad
 - Vergadermodel & Vergaderpraktijk

Waar & waartoe?

De formele
definities

- Vertegenwoordigen = in dienst zijn van een wetgevend lichaam, meestal door verkiezing, gedelegeerd door personen die onderhevig zijn aan de wetten die worden uitgevoerd door dat lichaam, om hun wensen en belangen te vertegenwoordigen.
- Kaderstellen = het op hoofdlijnen vaststellen van het beleid en aangeven van de grenzen waarbinnen bestuurlijke bevoegdheden mogen worden uitgevoerd
- Controleren = het toetsen van de werkelijkheid aan de gestelde normen.

Waar & waartoe?

Wat we
bedoelen.....

- Je centrale rol: vertegenwoordigen – je overtuigingen volgen (en die van je achterban) en van daaruit je instrumenten benutten – de inhoud
- Instrumenten om kaders te stellen: inhoudelijk koers kiezen in het vaststellen van een visie of het nemen van een beslissing in een concreet geval – hoofd van het gemeentebestuur!
- Instrumenten om te controleren: checken of beleid en bestuur overeenkomen met de koers die is uitgezet – controleur van de uitvoering

Welke instrumenten heb je?

Vertegenwoordigen	Kaderstellen	Controleren
Raadslid zijn	Moties	Mondelinge vragen
Debatteren	Amendementen	Schriftelijke vragen
Stemmen	Budgetrecht	Interpellatie
Werkbezoeken/Contact	Initiatieven	Onderzoek/ Enquête
Media	Verordeningen	Financiële controle
		Vertrouwenskwestie

Instrumenten om kaders te stellen

- Budgetrecht: vaststellen begroting (art. 189 GemW)
- Initiatiefrecht (art. 147a GemW)
- Verordenende bevoegdheid (art 127 Grondwet, art. 147, 149 GemW)
- Beleidskaders en overige kaders
- Amendementen (art. 147b GemW)
- Moties

Instrumenten om kaders te stellen

- Budgetrecht: het toewijzen van geld aan een taak of doel.
 - Jaarlijkse cyclus – najaar, voorjaar, jaarrekening
 - Waar het naar toe gaat, maar ook waar het vandaan komt!
- Verordenende bevoegdheid, Beleidskaders en overige kaders
 - Vaststellen van verordeningen en regelingen - regels
 - Vaststellen van visies en plannen - beleid
 - Vaak op basis van een coalitie/raadsakkoord, uit wettelijke plicht of omdat beleid afloopt

Instrumenten om kaders te stellen

- Initiatiefrecht: zelf een onderwerp agenderen of een voorstel doen
 - Een pittige klus! Maar er is ondersteuning – ambtelijk & griffie
 - Ook mogelijk: een agenderingsverzoek
- Amendementen: voorstel tot wijziging van een conceptverordening of concept besluit
 - Bijsturen en meteen je eigen tekst in de regeling/besluit opnemen
- Moties: een uitspraak van de raad om het college op te dragen iets te doen of te laten
 - Voorstel tekst waarover wordt gestemd in de vergadering
 - Geen garantie dat het wordt uitgevoerd

Instrumenten om te controleren

- Mondelinge vragen (art. 155 GemW)
- Schriftelijke vragen (art. 155 GemW)
- Interpellaties (art. 155 GemW)
- Raadsonderzoeken of -enquêtes (art. 155a GemW)
- Financiële controle in bredere zin (art. 189 en art. 213 GemW)
- Vertrouwenskwestie

Instrumenten om te controleren

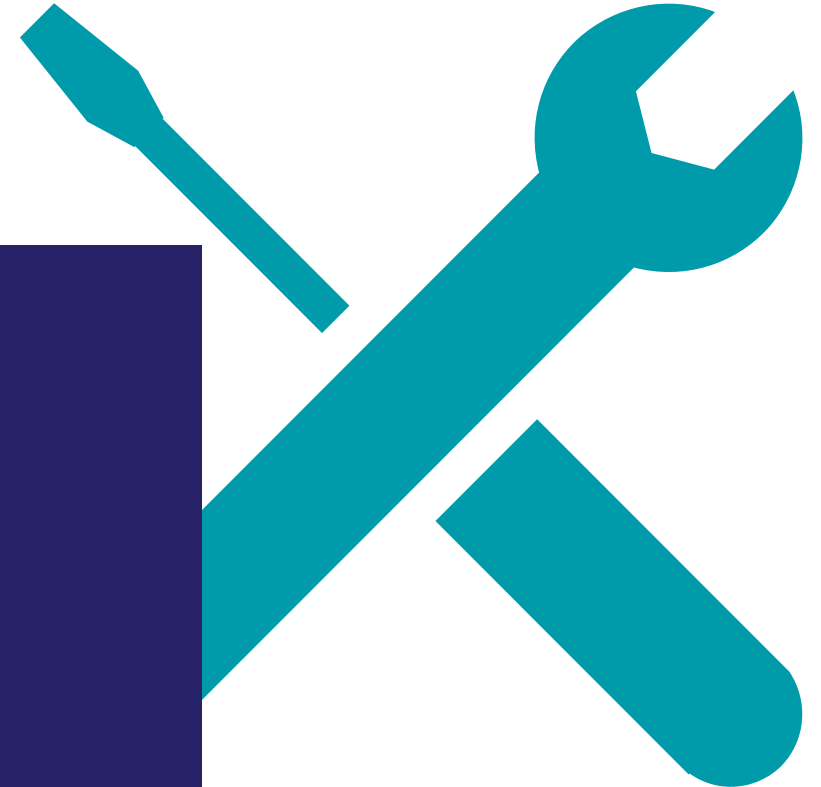
- Mondelinge en schriftelijke vragen: in of buiten de vergadering om informatie vragen
 - Het reglement van orde bepaalt hoe!
 - Antwoorden schriftelijk of mondeling
- Interpellaties: debat met het college over een actualiteit
 - Ook als het niet op de agenda staat
 - Je moet vooraf de raad om toestemming vragen (aan het begin van de vergadering)

Instrumenten om te controleren

- Raadsonderzoeken of -enquêtes: een commissie om gevoerd beleid/bestuur te onderzoeken
 - Zwaar instrument – er kan in het openbaar en onder ede gehoord worden
 - Vaak de opmaat naar een stevige conclusie, met soms zelfs strafrechtelijke gevolgen
 - Arbeidsintensief!

Effectief inzetten instrumenten

- Verschillen tussen instrumenten
- Wie kan de instrumenten inzetten?
- Raadslid: 4 in 1 – hoe bereik je je doel?

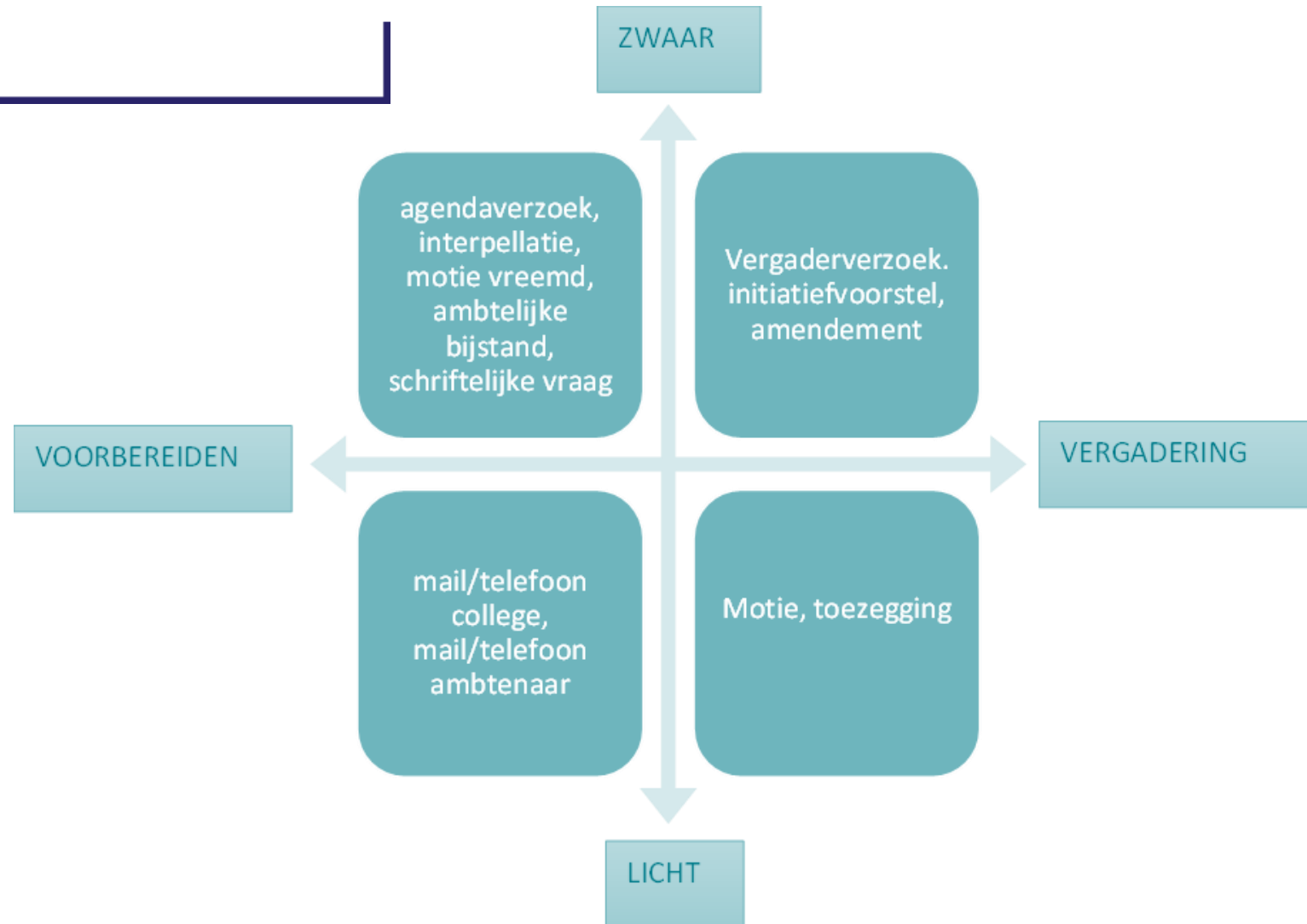
Effectief inzetten instrumenten

- De instrumenten verschillen in zwaarte & doel
- Bedenk dus eerst wat je wilt bereiken!
 - Een mening naar voren brengen
 - Een eigen voorstel aangenomen krijgen
 - Vanuit jouw visie een voorstel aanpassen
 - Feitelijke informatie vragen
 - Een mening vragen of een toezegging ontlokken
 - Een onderwerp agenderen
 - Het college ter verantwoording roepen

Effectief inzetten instrumenten

- Lichte instrumenten kun je als raadslid zelf inzetten
- Zware instrumenten vragen veelal de instemming van de hele raad
- Instrumenten zet je op verschillende momenten in
- Kies eerst het lichtste instrument, zwaarder kan altijd nog
- Voor de meeste instrumenten heeft de raad eigen formats en voorschriften – die hoor je in het inwerkprogramma.

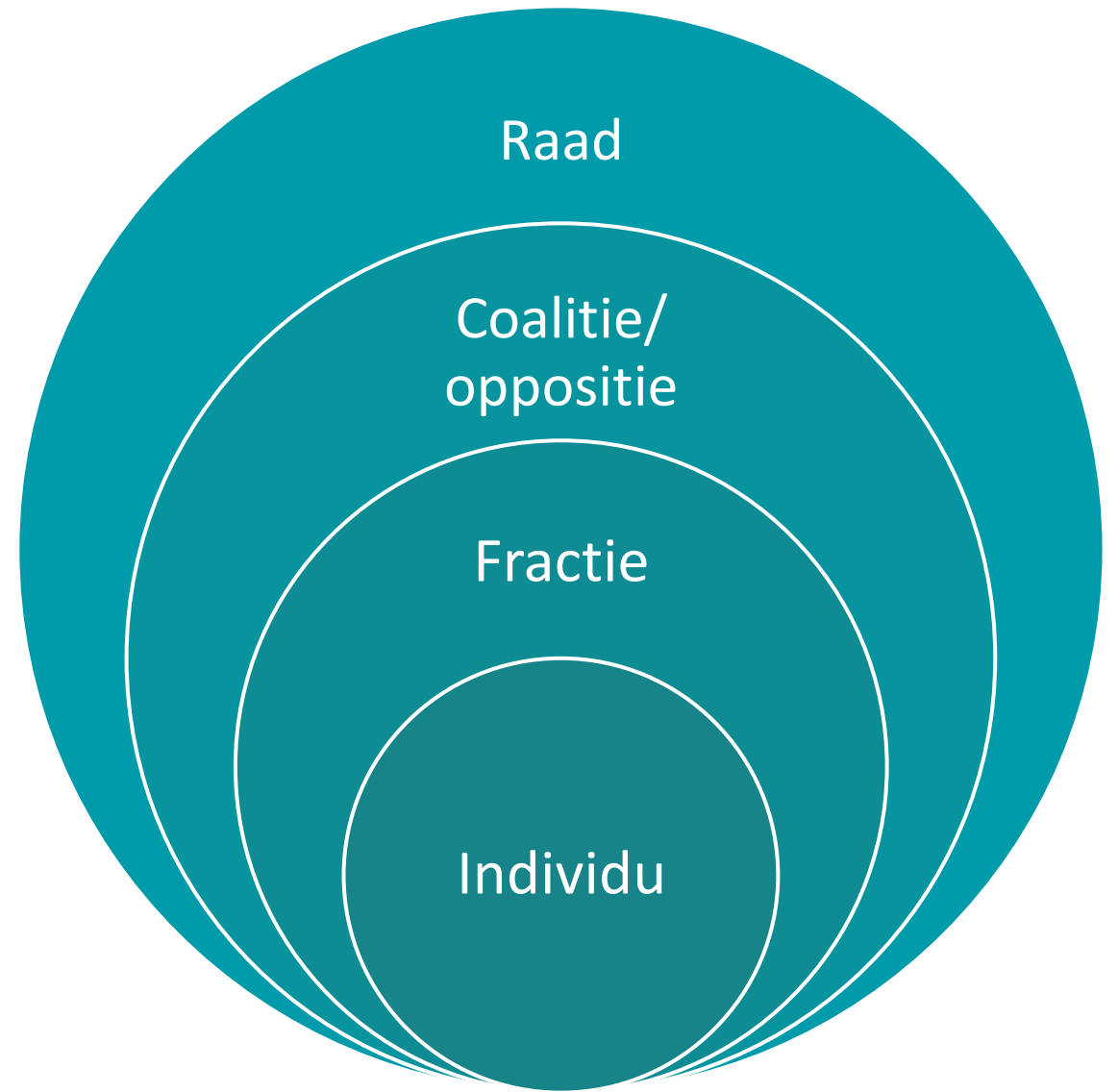
Effectief inzetten instrumenten

Effectief inzetten instrumenten

Raadslid 4 in 1

- Het gaat om jouw overtuigingen
- Maar zonder meerderheid bereik je niets
- Debatteren en samenwerken!

Effectief inzetten instrumenten

Er zijn ook veel hulpbronnen beschikbaar om te gebruiken en een digitale leeromgeving voor raadsleden (leeromgeving.raadsleden.nl)

**Bedankt voor
je aandacht**